

ST. OLAV

Nr. 1

Oslo, den 7. december 1937.

49. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Pavens juletale. — Nils Steensen 1638-1686. — Andreas Dietrich prest i 50 år. — Det siste smil. — En bok som bør leses. — Gamle stier. — Pavens sykdom. — Herhjemme.

Pavens juletale.

Fra sitt smertefulle sykeleie har Pave Pius XI. atter henvendt sig til kirkens barn i et julebudskap mer gripende enn noensinne på grunn av den alvorlige situasjon som vi befinner oss i og de lidelser som pavens sykdom volder ham. Vi vil her gjengi noen hovedavsnitt av talen som blev holdt julaften, eftersom dagspressen herhjemme kun har referert små bruddstykker av den:

Idag da Betlehemsstjernen igjen stråler over verden, føler vi oss mer enn noensinne forenet med kardinalkollegiet hvis dekan på en så verdig måte har gitt uttrykk for kardinalenes juleønsker for oss, og med våre kjære romerske prelater, ja med hele den store katolske familie.

Vi kommer nu så nær til eder alle ikke alene ved tanken som stiger op over Alpekjeden og verdenshavene, helt op til Gud, men ved hjertets følelser av hengivenhet og kjærlighet.

Julehøitiden er den anledning som nu får oss til å trakte efter eders nærvær og til å ønske å kunne utveksle med eder alle de hjerteligste ønsker om de helligste, rikeste og mest omfattende nådegaver, nu da vi feirer årsdagen for den store dag og time i verdens historie som slektene higet efter og som Gud forberedte i sin uutgrunnelige miskunnelige og kjærlighetsfulle verdensplan. Men mot den guddommelige vilje som vil bringe fred til mennesker

av en god vilje, gjør ulykkeligvis så mange villfarne motstand.

Derfor er det at vi hver eneste jul og også ellers ved så mange anledninger har talt om den smerte som griper vårt faderhjerte ved de mange og forferdelige ulykker som i våre dager har rammet menneskeheten, samfundet og kirken, idet vi har advart mot de truende farer og oppfordret alle og enhver til årvåkenhet og samhold overfor fiendens propaganda og aktivitet ved å minne om de botemidler av sannhet, rettferdighet og broderlig nestekjærlighet som den katolske kirke sitter inne med.

Det smertefulle innslag som julegleden i år må lide under er borgerkrigen som raser med det voldsomste hat med myrderier og ødeleggelser i Spania, i Spania, hvor de nedbrytende krefter som merkes i alle land, nu gjør sig særlig sterkt gjeldende. Det ligger i det som der skjer en alvorlig og manende advarsel til alle land, men især til Europa med dets kristne civilisasjon om alt det som truer når man ikke tyr til de rette verne- og botemidler.

Blandt dem som gjør krav på å forsvare ro og orden mot de nedbrytende krefter, mot den gudløse kommunismes utskeielser, og som gjør fordring på å stå i forreste rekke i dette forsvar, ser vi til vår store sorg at et stort antall i sitt valg av midler og i sin utpeken av motstandere tydeligvis selv er

under innflytelse av falske og skadelige grunnsetninger. Således hender det at disse søker å svekke eller å utrydde troen på Kristus og den guddommelige åpenbaring, navnlig hos ungdommen, idet de fordrister sig til å betegne Kristi Kirke som en fiende av nasjonenes vel og fremgang. Disse er i virkeligheten ikke med på å opbygge en lykkelig fremtid hverken for menneskeheten eller for sitt eget land, men tvertimot nedbryter de det beste og sikreste bolverk mot de fryktede farer. Således blir de uten å vite det medarbeidere med dem som de just roser sig av å bekjempe.

Vi har allerede ofte fremholdt alt hvad den hellige apostoliske stol har tenkt, alltid forkynnt og efter evne søkt å utrette mot disse truende farer. Vi gjentar nu mer inntrengende enn noensinne vår

opfordrig til alle Kirkens barn om å be og virke for Kristi rike på jorden.

I år, kjære sønner, har den guddommelige godhet tillatt oss å bidra med personlig erfaring av lidelse til alles bønner, arbeider og ofre. Samtidig har Gud gitt oss stor trøst ved alle de bønner som fra hele kirken er steget op til Gud for den felles Far.

Selvom det som vi har å lide er ganske lite mot alle verdens lidelser eller sammenlignet med det vår Frelser led, så vil vi allikevel be Ham å motta dette som offer for hans herlighet og ære som nu angripes så voldsomt, for freden, for kirkens ve og vel overalt, men især i Spania.

Det er med disse følelser i sjelen at vi gjør til våre julebudskapets herlige ord, som vi påny sender ut over verden: Ære være Gud i det høie, og på jorden fred for mennesker av en god vilje.

Nils Steensen 1638-1686.

Biskop Nicolaus Steno.

«Nordisk Ugeblad» har utsendt et mønstergyldig festnummer i anledning 250 års dagen for den store danske konvertitt Niels Steensens død. Heftet, hvis allsidig redigerte innhold på en sjelden fyldig måte tegner et fullstendig bilde av den store lærde forskers og den fromme og ydmyke kristens liv ut fra innstillingen:

Det tunge Ler, som Kraften tvinger,
Omskapt av din Aand til Vinger,
som det heter i det første dikt. Og billedet får mer og mer evighetsverdi jo lenger man leser om denne merkelige personlighet — så stor verdi at slutningskapitlet med full rett kan tale om hans hellighets ry ned gjennom tidene.

Efter et dikt og en gjengivelse av det reliefbillede fra Steensens marmorepitafi i San Lorenzos fyrstehvelving i Florens, leser vi først i heftet en kort oversikt over Nicolaus Stenos liv. En alvorlig sykdom gjorde ham allerede som gutt til en særpreget karakter og efter å ha blitt student i 1656 studerte han naturvidenskapenes anvendelse i medicinen hos den berømte professor Thomas Bartholen ved Københavns Universitet, hvorefter han drog utenlands og gjorde sin første videnskapelige innsats ved en doktordisputas i Leiden, idet han like fra begynnelsen av hevdet at alt forskningsarbeide må hvile på

empirisk grunnlag. Etter å ha forsøkt å arbeide i Kjøbenhavn hvor imidlertid forholdene var for små til at der var plass for en mann av hans format, dro han til Paris og derfra til Florens, hvor han fant arbeidsfred og et annet hjem og blev grunnlegger av en helt ny videnskap: geologien, hvorover han i 1667 utsendte et stort verk. Sist på året konverterer han, og det er nu teologien som blir et verdig mål for hans skapende kraft.

Han kalles hjem til en stilling i Danmark, hvor hans anatomiske forelesninger preges av hans religiøse syn på alt — men angrepene på ham blir for smålige og han reiser atter til Florens. I 1675 finner vi ham som utgiver av noen teologiske skrifter hvori han benevnes «reverendus dominus» — han er altså blitt presteviet forinnen. Hertug Johan Fredrik av Hannover som også er konvertitt, ønsker ham til biskop og han mottar kallet — blir bispevigslet i 1677 og vandrer den lange vei til fots til Hannover. I 1680 sender paven ham som viebiskop til fyrstbiskop Ferdinand av Fürstenburg — senere får han overdradd Vikariatet over Norden og Nordtyskland. Hans liv er den strenge askets og han oppløser etterhvert hele sin husstand og gir alle sine inntekter til å avhjelpe andres nød.

Sommeren 1685 kalles han til Schwerin hvor han legger sin bispeverdighet til side og kun optrer som prest og lever i den største fattigdom i dette helt protestantiske land, hvor den konverterte hertug har et lite kapell og tilstår den lille katolske menighet trosfrihet. Her dør han den 26. november 1686. Da storfyrst Cosinio i Florens forlanger liket utlevert blir han jordfestet i St. Laurentiibasilikaen hos fyrstene av huset Medici.

Efter denne oversikt skriver Henning Askeby om «anatomen Niels Steensen» og yder ham stor og ærbødig hyldest. Det som preger Steensen som videnskapsmann, er hans lidenskapelige sannhetssøken som får ham til å ta avstand fra sin tids pekulative teorier og driver ham fremover på undersøkelsenes lange og møisommelige vei. Som naturforsker har han den store evne å kunne undres, og han påviser stadig Skaperens visdom, som i de minste og ubetydeligste ting har nedlagt de største kunstverker.

Det var hans sannhetstrang som logisk måtte føre ham til den katolske Kirke. Og efter at han av Griffenfeldt er kalt tilbake til Kjøbenhavn «med rett til fri utøvelse av religion» åpner han sin forelesningssal, det såkalte «Anatomiske Theater», idet

han stadig pointerer at anatomien har et endelig mål: at «tilskuerne lærer å kjenne og elske Skaperen». Det er på denne tid han sier den skjønnne setning som er blitt citert av selveste Goethe: «Skjønne er de ting vi ser — skjønnere dem vi forstår — men langt de skjønneste er dem som vi ikke fatter!»

Steph. Wewers skriver dernest om Steensen i Holland — og pater Menzinger om ham som geolog, idet han påpeker hvor langt forut Steenson var for sin tid. Så følger av B. J. (pastor Bernhard Jensen?) en overordentlig interessant artikkel: «Hvad førte Niels Steensen til Kirken?» I et par av sine skrifter har den lærde forøvrig selv gjort rede for hvorledes Guds nåde førte ham. Hele sitt forutgående liv var han besjelet av tanken på Guds forsyn og ønsket om ene å la sig lede av det — og hans store videnskapelige opdagelser styrket ham enn mere i troen. Da han kom til Italia blev han dypt grepet av det katolske fromhetsliv — og det blev en nonne i Florens, der på det stedlige apotek utleverte medikamenter til den utenlandske læge, som førte ham til å studere religion. I Livorno blev han sterkt betatt av en Kristi-Legemsprosesjon og begynte å granske dogmene om Altrets Sakramente, og da fant han frem.

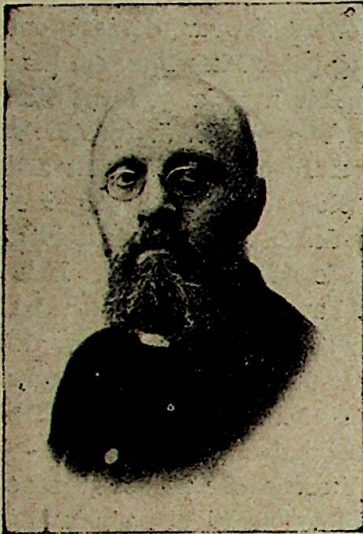
Tiden var forøvrig rik på store konvertitter, hvilket pater Scherz redegjør for — og nu følger forskjellige høist interessante utdrag og citater fra Stenos egne verker som belyses av pater Metzler. Derigjennem forstår man at der er mulighet for at grunnlaget til en kanonisasjonsprocess er tilstede, hvad også hans «hellighets ry» ned gjennom tidene stadfester. Og i et kapitel: «Kan Niels Steensen helgenkåres?» undersøkes utsiktene for dette ved en ganske visst kun flyktig vurdering, hvis resultat dog er fyldig nok til å bekrefte at en del av betingelsene for dette er tilstede. Hvorom allting er — det er et utmerket arbeid som er utført av «Nordisk Ugeblad» for å utbre kjennskapet til et liv som har bud til alle kristne som forbillede og som dette festnummer er et tiltalende minnesmerke for.

ST. OLAV

ønsker alle sine venner — medarbeidere, abonnenter og lesere — et godt og velsignet nytt år!

Andreas Dietrich

prest i 50 år.

Pastor Andreas Dietrich har søndag 3. januar i største stillhet feiret sitt 50-årige prestejubileum, idet han blev ordinert prest i Salzburg 3. januar 1887.

Til pastorens 70 årsdag — 3. juli 1934 — bragte «St. Olav» en oversikt over den ytre ramme for hans iherdige virke. Vi vil derfor nu især minnes den innsatts av troskap og offervilje som pastor Dietrich gjorde som den første sogneprest på Harstad, da han uten hjelp av ordenssøstre — det var den gang intet katolsk sykehus på Harstad — var alene om den store og tunge oppgave å bygge op en menighet fra grunnen av under så uhyre vanskelige vilkår. Man har vanskelig for å sette sig inn i hvor stor hans ensomhet var — med en hel dags reise til nærmeste naboprest — og det en kostbar reise. Men pastor Dietrich gav ikke tapt — han holdt ut i hele 12 år, da han av de kinkelige myndigheter blev forflyttet sydover. Siden virket han 14 år i Stavanger, 6 i Drammen som sogneprest, og 2 år i Trondheim som rektor på St. Elisabeths Hospital. Siden mars 1932 er han rektor for St. Josephssøstrene i Kristiansand. Og overalt har han lagt samme plikttrøskap og utrettelige sjeleiver for dagen.

Jubileet blev som sagt feiret i stillhet, men St. Josephssøstrene i Kristiansand sørget for at det blev nettop en fest som kunde glede deres kjære rektor.

Selv om det kommer litt post festum vil «St. Olav» og sikkert mange andre av hjertet lykkønske pastor Dietrich med det store og sjeldne jubileum.

Må han ennu i mange år bevare sin åndskraft og helse og sitt gode humør, så han kan fortsette sin store gjerning Gud til ære og menneskene til gagn.

Det siste smil.

Der er et smil som aldri slukkes.
 Det tendes i din siste stund,
 når dine trette øine lukkes
 ved Jesu bryst i dødens blund.
 Ti har du byttet syndebyrden
 med skriftemålets hjertefred,
 da ser du nu med jubel hyrden
 som ledet dine siste fjed.

Der er et smil som låner glansen
 fra engleskarens jubelkor,
 fra helteskaren som vant kransen
 i kors og trengsel her på jord.
 Og hvad det dunkle forheng dølger,
 hvad støvets øie aldri så —
 det stråler nu i lys som bølger
 fra liv som aldri kan forgå.

Der er et smil som kan berette
 at døden ei er tung for den
 som angerfull sin lit fikk sette
 til Ham som er hver synders venn.
 Hil dig, Sankt Mikael, som svinger
 ditt glavin i den siste dyst!
 Trygt under dine sterke vinger
 går sjelens flukt til livets kyst.

K. Kjelstrup.

En bok som bør leses.

«Mogens Francesco Ballin» av Peter Schindler.

Paulus-Kredsen har utsendt en bok av mer enn almindelig interesse, selv målt med de andre skrifter som skylder dette utmerkede danske katolske utgivervirke sin tilblivelse. Det er en biografi av kunstneren og konvertitten Mogens Ballin, skrevet av pastor Peter Schindler.

Det er en meget vanskelig oppgave den kjente forfatter og prest her har vært stillet overfor, for dels lever der mange samtidige av Mogens Ballin som ved personlig samvær med ham har dannet sig en bestemt opfattelse av dette særpregede menneske og som derfor er istand til å korrigere alle enkeltheter i en biografis fremstilling — dels og ikke minst lever Ballins barn, som selvfølgelig har krav på den ytterste hensynsfullhet overfor sin høit elskede men også som opdrager høist originale fars minne. Hadde nu Ballin vært av det stoff hvorav lengendariske helgenskikkelser formes på trykk etter alle kjente gangbare mønstre vilde det enda ikke ha vært noen sak — men Ballin var i første rekke et levende, kjempende og lidende menneske på grunn av sitt temperaments oprinnelige vulkanske natur, som ustanselig tørnet mot hans «gode vilje»s krav om selvdisiplin og hensynsfullhet mot andre, om ydmykhet og tjenersinn, og på grunn av den ildprøve av smertefulle opplevelser, han gang på gang måtte gjenemgå før han lutredes til det edle metall, til den helstøpte karakter som kom til å bety så meget for alle som kom i berøring med ham.

Schindler har også hatt et mektig og vanskelig stoff å behandle da han tok fatt på skildringen av den veldige skikkelse som het Mogens Ballin — men han er gått til oppgaven med den innstilling som muliggjør selv det vanskeligste skribentarbeid: respekt, kjærlighet og ærlighet overfor emnet. Og resultatet er blitt en bok likeså sterk og inntrengende personlig som selve dette emne — en bok som efter alt jeg har hørt si i Kjøbenhavn av mnnesker, som stod Ballin nær, er lydefri i sitt anlegg, sin fremstilling og sin vurdering — selvfølgelig med det samme spillerum for divergerende opfattelse av enkeltheter som har sitt utspring i den individuelle måte en storslått personlighet alltid innvirker på de forskjellige mennesker den møter. Samtidig gir den oss, som ikke har kjent Ballin, en levende forestilling om ham og hans betydning for katolisismen i Danmark, idet vi selv føres inn under hans fascinerende påvirkning og beriker vår menneskekunnskap med ny og verdifull viden.

I en utmerket anmeldelse av boken i «Berlingske Tidende» for 31/12 skriver universitetslektor Emil Frederiksen bl. a. følgende: « . . . katolikken Mo-

gens Ballin var ikke et isolert Fænomen — hans Overgang til Katolicismen var ikke en kuriøs Arabesk i Randen af 1890'ernes Historie. Det er hans Eftertid og Efterfølgere der i denne Henseende bevarer hans Optreden levende og gør den betydningsfuld. Derfor skildrer Schindler ham ikke med skyggefulde Toner om svundne Dage. Denne Biografi er næsten uden historisk Præg, paa sine Steder iøjnespringende aktuel Overhodet er der i hans Fremstilling en hamrende Glæde over det han har på Hjerte udover at meddele Personalialia om Mogens Ballin. Det vilde ha huet Ballin selv . . . Ballins noget vaklende Overveielser angaaende denne Sag er nok gaaet ud paa, at skulde der skrives noget om ham skulde det dreje sig ikke om hans private Oplevelser og Stemnings- og Tankeliv men om hans Betydning, det han var i andres Øjne og i andres aandelige Liv. Og saaledes er ogsaa Schindlers Biografi af ham anlagt Derfor er det mest levende og vellykkede i Schindlers Bog om ham — foruden Reiseridene — de Kapitler hvor Schindler fremstiller Indtryk og Ideer, han selv har modtaget af Ballin eller som er vakt i ham ved Sysselsettelsen med hans Levned. Og derfor bliver Bogen ogsaa bedre og bedre henimod Slutningen, hvor der redegjøres for Ballins smukke Tanker om Forholdet mellem Protestantisme og Katolicisme i Danmark. Meget fint og fast er det lille Kapitel om det vanskelige Emne: «Religiøs Type». Heri har Schindler lykkeligt koncentrert mange Refleksjoner rundt om i Bogen angaaende Sammenblandingen av Kirke — Dogmerne, Sakramentene, Liturgien — og folkelig Menighed — med private Aabenbaringer, Beretninger om Visioner og Stigmater, menigsløse eller tvilsomme «Mirakler» osv. Gang paa Gang afgrenser han og afviser kyndigt hele Vulgærkatholicismens Overdrev af Mysticisme, som baade Proselytterne og de diletantisk religiøst-interesserede saa ofte delikaterer sig med. Ballin fulgte med Aarene den Strømning indfor Catholicismen, der fjernet sig derfra og bestreber sig paa Samling om klassisk Catholicisme og dens Fundamenter: Oldkirke og Kirkefædre. Det er den Strømning Pastor Schindler giver Udtryk i sin Bog. For saa vidt forsætter han Ballin paa lignende Maade som Ballins Sønner har ført deres Faders Stræben videre ved at træde inn i Præstestanden »

*

Såvidt lektor Frederiksen. Men en omtale av pastor Schindlers bok er ikke fullkommen uten at man nevner den nensomme og fine måte, hvorpå han risset op et billede av Ballins hustru Grit: Marguerite d'Auchamp. Det er synd at der ikke kan utgis et særtrykk av de sider som omhandler henne — de burde utdeles til hver eneste kvinneorganisasjon uansett trosbekjennelse, så alle kvinner fikk stifte bekjentskap med dem. For Grit Ballin var det store forbilled på kvinnen som tar det som sin oppgave å være kvinne og røkte i plikttroskap

det kall, Gud har gitt kvinnen i og med at han skapte henne forskjellig fra mannen. Idet hun tok ekteskapets gleder og byrder på sig var hun også klar over at hun gikk inn under den «risque de mé-tier» som følger ethvert særlig kall, og tok denne risiko så fullt og helt op at hun bevisst setter livet inn hvergang hun skal bli mor og tilsist virkelig også ofrer sitt liv for det. Da hun dør reiser Mogens Ballin deres kjærlighet det skjønneste moun-ment da han kaster «de rødeste blomster han kunde finde» ned i hennes grav med ordene: «Hun var en flamme —». Og efter at denne flammes lys og varme er forsvunnet ut av hans liv blir han som Schindler skriver: «Et Menneske hvis Hjærte Sorgen og Striden frøs ihjæl og som først smæltede da unge Øine — hans Børns og den katholske Ungdoms — lyste for ham med Bøn om Lys og Varme»

Lys et og varmen fikk de, sterkt nok til å omfatte sin far med den dypeste kjærlighet og respekt — men når man leser kapitlet «Opdrageren» i boken kan det ikke undgås at man fryser inn til margen over den form denne opdragelse i det ytre antok. Helt kan man derimot følge og forstå Ballins virke som privat sjelesørger og den måte han optar arbeidet for den katolske høiskole på — særlig interessant er hans forhold til den grundtvigske høiskole og hans arbeide på broen mellom den og klostret. Og endelig må nevnes hans største innsats: Han hadde Evnen og Viljen til at blive Skæbne for Mennesker af god Vilje — han betalte glad hvad det kostede og han rystede ikke paa Haanden naar han tog et Tag i en Sjæl, og kun sjældent greb han feil, fordi der laa et saadant Fond af Tro, Lydighed, Selvfornægtelse og Bøn under Taarer bag».

Når man leser linjer som disse og vet at der ligger i realitet i dem — må man da ikke uvilkårlig utbryte: «Gid Herren vilde sende mange av den type hjælpere til sine marker her i Norge»?

Og som avslutning på denne anmeldelse vil vi hitsette Mogens Ballins eftermele slik som det fremtrer i siste kapitel i pastor Schindlers bok:

«Saa er Aarene gaaet.

Da Mogens Ballin døde var han 43 — nu når denne Levnedstegning skrives havde han været 65. Et Slægtled er henrundet, mangen Detalje har fortonet sig, de store Linjer staa mere klart, hans Profil er blitt fjærnere, men tydeligere.

Hans Skæbne taler til os om Guds Førelser, der ikke kender Landegrænse eller Millieu men som former Leret som den store Pottemager selv vil det — Leret, hentet fra Mamre, afleiret i Danmark, ættet i Paris, udskilt i Bretagne, formet paa Fiesole, i Assisi og La Rocca, stemplet i Rom, brændt i Danmark og brutt ved Randen af den hjemlige Brønd. Mange Elementer indgik i ham, men de blev Eet fordi han — som han en Gang sagde — aldrig kunde nøies med det

Omtrentelige men altid higede efter det absolutte.

Hans Kunst, som den var i hans Tanker og Teorier, og som den endnu er i hans Verker, taler om en kunstner som elskede sit Maal og som aldrig blev tilfreds fordi han ikke naaede hvad han vilde, kun hvad han kunde — ene i Arbeidet med Tin og Sølv dækkede Ævne og Ideal hinanden.

Hans Apostelsind, født af Levi Stamme, døbt af Frans af Assisi, var sterkere end Kunstnersindet og stred med det. Det var ham ikke en Livssag at male eller hamre — men at forkynde, omvende, opbygge. Og han saa ikke sin Opgave i at forkynde, omvende, opbygge gennem Farven og Formen, men gennem Ordet og den direkte Paa-virkning. Kunstneren kvaltes aldrig helt i ham — hvor sterkt han end bekjæmpede sin Natur hævdede den sig dog stadig og til det Sidste, baade ved at appellere til ham og ved at nage som en Hjemve.

Hans Personlighed, som i de unge Aar stod saa aaben og var saa vidtfavnende, lukkede sig senere om to kostbare Perler: Troen og Kærligheden og bægge skar hans Sjæl til Blods — som ene Perlen skaber Purpur. Smærten sad i hans Sind som den stedse nagende Brod. Vunden lægtes aldrig, men den værkende Ve gjorde ham dyb og smærtelig gribende.

Hans Tro var som hans Tids katholske Kristendoms — rigere paa Kors og Offer og Afkald og Angst end paa Fred, Glæde, bævende Tillid og Frimodighed. Den var dyrekøbt og maatte daglig købes paany til fuld Pris. Skatten maatte bæres i bristeferdigt Lerkar — den sidste Strid varede hele livet til daglig Afdødelse fra da han først fandt den Korsfestede.

Hans Temperament forblev uafbrudt voldsomt — med vældige Udbrud af Harme og Vrede,, lige saa store Udsving af Godhed og heroisk Kærlighed, barokt og utæmmeligt Humør, og et Overskud af Ironi, Selvironi og Lune — og med den Fanatisme, der var hans Styrke og Svaghed.

Hans Arbejdsomhed var aldrig stor, ordnet eller koncentreret — hellere grublet han end han sled — Drømmen, Planen, Projektet stod ham nærmere end Organisationen, og hans Skoling var Autodidaktens usystematiske, lidet dybtgaaende men meget omfattende, lidt lunefulde Kundskaber. Kun naar det gjaldt at arrangere for andre var han helt energisk og helt heldig.

Mogens Ballin fik Berøring med dansk Finans, dansk Bourgeois, dansk Kunst, Kunsthistorie og Kunsthaandverk, med dansk Højskole og dansk Katholicisme — overalt vandt han Hjærter, overalt skimter man hans Spor. Men det blev ikke Kunstneren, ikke Taleren og ikke Føreren der bliver staaende, det blev Mennesket og Katholikken — og det var vist ogsaa hans eget Ønske og Guds mening med den Skæbne og den Skikkelse, der hed: Mogens Francesco Ballin».

Gamle stier.

Av dr. Joh. D. Landmark.

Fra katolsk kirkelig hold er i disse dager utkommet et skrift på Aschehougs forlag med titelen «De søkte de gamle stier». De mest kjente av forfatterne er Sigrid Undset og Lars Eskeland. Presten Haakon Bergwitz har samlet bidragene og innleder boken med et foredrag han har holdt i St. Olavs kirke i Oslo. Forøvrig er der en rekke bidrag fra de mest forskjellige yrkesklasser. Boken fremtrer som et sidestykke til de mange personlige vidnesbyrd, som er fremkommet fra Oxfordgruppen. Hver av forfatterne har gitt svar på det spørsmål, hvordan han blev katolikk, og hvorfor han er det idag. Herved kommer der noget selvbiografisk inn i alle artikler, og da de nu er fra vår egen samtid vil leseren for en stor del kjenne sig selv igjen i mange av de overveielser, som der her gjøres rede for. — Mennesker, som selv føler sig draget til den katolske kirke, vil lese boken med avgjørende utbytte. Men der er tillike noget rent almenmenneskelig i den, som virker fengslende og sympatisk.

I sitt innlegg sier Sigrid Undset med rette, at det å være bigott ikke består deri, at man er overbevist om riktigheten av sin egen tro og mener, at de andres tro er gal, men å være bigott betyr at man har for lite menneskelig fantasi og innfølelse til å kunne skjønne hvordan noen som er uenig med en selv, kan være det i god tro og full ærlighet. Og i samstemmighet hermed vil leseren kunne tilføie, at man gjennom denne bok også vil få det tydeligere for sig, at mange andre mennesker efter hele deres sinnelag og livsutvikling tydeligvis må leve i en sannhetspfatning vidt forskjellig fra ens egen, men like verdifull for dem og derfor også fra vår side like ukrenkelig som vår egen. I mange henseender når katolisismen nettop sin mest sympatiske utformning hos de tilhengere, som går over til den fra protestantismen. I sin nye åndssfære bevarer de et slektskap og en forståelse med sitt oprinnelige hjem eller tilholdssted, som fremdeles kommer dem åndelig til gode. For å uttrykke det med en kirkelig vending kunde man si, at gjennom hele denne bok går der en evangelisk undertone. Men samtidig har forfatterne gjennom sin konversjon mottatt en personlighetens fornyelse, så der i denne bok også er et åndsinnhold langt utover visse lutherske farvede momenter.

Man vil av de forskjellige innlegg lære adskillig om den måte, hver enkelt bruker for å bygge op den sannhetsverden han lever i. Nu er boken rettet til den store almenhet, ikke til fagfolk og videnskapsmenn. Tankeinnholdet blir derfor forholdsvis enkelt og lett tilgjengelig. Under et mere teoretisk synspunkt kunde man si, at ingen av bidragsyderne legger an på en fremstilling av forholdet mellom

deres profane og deres kristelig-katolske sannhetserkjennelse. Det er jo for resten til å undre sig over, hvor lite menneskene spør sig selv, hvad det er som avgjør for dem, hvorvidt noe er sant eller ikke. Men når en leser de forskjellige artikler i dette skrift, iyykes det allikevel for en å danne sig et visst billede av den specifikt katolske sannhetserkjennelse i dens sammenheng med menneskelig erkjennelse i almindelighet. Flere av de innlegg som boken bringer, er i denne henseende av stor interesse. Jeg nevner som særlig typiske de to artikler fra lægen Jan Greve på Frøya og fra fullmektig ved statsbanene Ivar Ruyter, likesom forfatteren, tannlæge Stein Mehler også virkningsfullt belyser de erkjennelsesmessige drivkrefter i den katolske psyke.

Det som på selvmotsigende vis faller i stumper og stykker, kan menneskene ikke gjøre noen ting utav. Dette gjelder ikke bare intellektuelt, i videnskapen, men med samme logiske grunntendens også i det moralske og religiøse. Menneskets daglige livsførsel, hele hans indre person med dens følelser, drifter og viljeretning kan mer eller mindre falle fra hverandre, opsplittes og ødelegges. — Albert Einstein, den berømte fysiker, skriver i sin bok «Mein Weltbild», at det enkelte menneske stadig føler sin individuelle tilværelse som en art fangenskap, det strever efter å opieve helheten av all tilværelse som en samlet enhet full av mening. — Disse ord kan med rette citeres også i denne forbindelse. Det er livshelhet mennesket søker også i katolisismen — en helhet, som på alle punkter stemmer overens med sig selv. Derfor er nettop det kirkelige autoritetsprinsipp grunnverdien i den katolske kristendom, tilspisset som det er i dogmet om pavens ufeilbarhet. — Ethvert menneske svikter sig selv. Alene som ledd i et kollektivt helhetsvesen, nemlig kirken i katolsk forstand, kan mennesket forme sitt liv til en selvoverensstemmende helhet, intellektuelt, følelsesmessig og viljebestemt. Ut fra individet alene opløser sannheten sig i divergerende enkeltvillfarelser, men innenfor kirkens norm er den en, hel og udeelig.

Således synes det mig at man kan presisere det teoretiske innhold av denne bok. Utgiveren har forsynt den med et motto av profeten Jeremias: «Spør efter de gamle stier, hvor veien går til det gode». Den tenkende leser bør følge de fjorten forfatteres vei, ikke kritikkløst, men til indre vinning. Boken vil fullt ut tjene sin oppgave. Den er med dyktighet avpasset efter sitt formål.

Pavens sykdom.

Overalt i den katolske verden følger man med håp og engstelse den hellige Faders sykdom. At en del pressemeddelelser har vært for pessimistiske er helt på det rene. Pavens oprinnelig sterke konstitusjon og hans beundringsverdige viljestyrke yder kraftig motstand, så det ennu kan

være begrunnet håp om helbredelse. Men man kan ikke se bort fra at pavens krefter er svekket etter så mange års ansvarsfullt og krevende arbeide. Under disse forhold vil alle Kirkens barn be ennu ivrigere enn ellers for den hellige Fader og for alle de anliggender som ligger ham på hjertet. I denne forbindelse vil vi minne om at Bønnens apostolat for januar måned har som hovedformål: Den hellige Faders almindelige og særlige intensjoner.

Herhjemme.

Oslo. — Julehøitiden feiredes på tradisjonell vis med midnattsmesse i tre ikker og pontikalmesse i St. Olavs kirke 1. juledag.

St. Sunniva skoles juleforestilling i skolens store gymnastikksal samlet fullt hus. Blandt de tilstedeværende bemerkedes Hs. Høiarverdighet Biskopen og mange prester. — Det gode program fikk en utmerket fremførelse. Det var deklamasjon på norsk og tysk, samt en fransk dialog — sang og deklamasjon som gav et tydelig vidnesbyrd om elevenes forbausende sprogferdighet. 4-hendig pianomusikk var en smukk demonstrasjon av skolens musikkundervisning. Størst interesse vakte dog, især for de mange mindreårige tilskuere et lite lystspill, fremført med liv og fart og et vakkert julespill, etterfulgt av farverige tablåer med fremstilling av krybben i Betlehem. Forestillingen gjentas torsdag 14. og søndag 17. januar kl. 7 (19) og bør igjen samle fullt hus. —

O. K. Y.'s nyttårsfest som hadde fått god tilslutning var helt igjennem vellykket.

Ved menighetenes juletreffest for voksne som holdtes søndag 3. januar var det meget godt fremmøte. Etter velkomstale av hr. Erling Bruce, holdt sogneprest mgr. Irgens festtalen, hvorefter Hs. Høiarverdighet biskopen henvendte noen hjertelige og manende ord til forsamlingen. Etterpå var det dans rundt juletreet og senere på aftenen var det oplesning av hr. Willy Olafsen, som høstet varm applaus. Ved barnenes juletreffest stod jubelen høit under taket ikke minst ved fremvisning av noen muntre films. Pastor Gorissen holdt en anslående tale for barnene og julenissen blev fulgt med levende interesse, da han kom inn og fordelte julepakkene til de små.

Takk!

På vegne av de 40 familier i Oslo som til jul har fått julemat, hjertelig takk. Til nyttår blev også en pakke mat og noe brensel sendt så langt pengene og gavene rakk. Vi håper på ennu en utdeling i januar. Det kom vel med alt som blev utdelt. Våre ven-

ner av de trengende bes huske at rent og helt over eller undertøi kan sendes St. Vinsensforeningens formann, Ensjøveien 1, Oslo. Nærmeste trikk 15, 7 og 19. Regnskap sendes i revidert stand til Vikariatet.

Takk.

Oslo 30/12 1936.

For St. Vinsensforeningen,
IVAR RUYTER,
fmd.

Tønsberg. I år som tidligere er våre trosfeller fra Tønsberg, Nøtterø, Foyndland, Sem, Slagen, Sandefjord, Horten o. s. v. møtt frem i flokk og følge for å feire julehelgen. Som vanlig var kapellet, skjont det ikke er så ganske lite, sprengfylt, selv på det store orgelgalleri, under julemidnattsmessen (de fleste tilstedeværende anderledes troende). Etter å ha sunget det gamle juleevangelium holdt pastor, rektor Arne Lund, stående på øverste altertrin, vendt mot den vakre krybbefremstilling, den første av årets juleprekener. Han talte om Betlehems-krybben som Jesu «første alter, første prekestol og første tronstol». Koret sang en flerstemmig latinsk messe, til festlig orgelspill av den unge hr. Helmut Riedel. Et veld av duftende blomster overalt og en skog av høie, tykke brennende vokslys på alteret bidrog på sin vis til å fremkalle den riktige julestemning. Og nu er også de 3 høitidsdager forbi. — 3dje juledag gikk St. Elisabethsøstrenes tradisjonelle juletreffest av stabelen. Men den kan neppe fullt ut beskrives, bare oppleves. Foruten presten og søstrene deltok 35 voksne og 25 barn i den mange timer lange fest, som såvisst ikke hadde et eneste dødt punkt. Mest lykke av alt som et endeløst program bød på, gjorde vel det vakre tablå: Barnet (levende!) i krybben med Maria og Josef og små engler tilbedende omkring — til tonene av en rørende julesang. I midthallen stod kjempejuletreet og i to tilstøtende værelser var festbord dekket særskilt for voksne og barn. I kjelleretasjen under, hvortil vi førtes av en stor, kraftig julemann, var Dovregubbens hall. Her stod det store gavepakkbord, som utdeltes av julemannen i de kuleerte lykters fantastiske lysskjær.

Nei, make til juletreffest

Onkel Arne.

Bergen. — Søndag 13/12 holdt Mariaforeningen sin tradisjonelle årsfest. Før festen hadde vi i år som ellers en 4-dagers retrett, som blev avsluttet med felleskommunion søndag morgen. — Foredragene blev ledet av monsignore Irgens, medlemmene møtte tallrikt frem, og vi vil sikkert alle ha denne retrett i friskt minne, lange tider fremover. — Søndag ettermiddag kl. 6 skulde optagelsen av de nye medlemmer finne sted, som blev en sjelden og gripende høitidelighet. Optagelsen fant sted foran Mariaaltret, som vi i den anledning var festlig pyntet. 15 piker blev optatt. — Kl. ½8 begynte så festen, den blev åpnet med prolog ved sekretæren, hvorefter hun takket mgr. Irgens for retretten. Og ønsket alle velkommen til festen. — Så fulgte et tablå: «Elisabeths besøk hos Maria» med «Magnificat» sunget av noen medlemmer. En av de yngre pikene danset så «Blind pike» og «Ave Maria», det var et meget gripende syn. Derefter holdt mgr. Irgens en kort tale. — Så bar det tilbords. Bordtalen blev holdt av vår kjære mgr. Snoeys. For anledningen var diktet en festlig bordsang av to medlemmer, den vakte stor jubel. Bella P.K. holdt en festlig tale for mgr. Snoeys, fra de yngres avdeling, den fikk stor applaus. Da taffelet var hevet, fortsatte underholdningen slag i slag. Senere på aftenen var det utlodning, med mange pene gevinster. Slutten på programmet var en festlig sang om «Yrkeskvinner av idag», sunget av tre medlemmer, som fikk en kraftig applaus. Kl. ½12 avsluttet festen med en Mariasang, og vi gikk hjem et minne rikere etter en strålende fest.

H. E.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.